

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	16 kor. — fill.
Negyedévre	4 „ — „
Helyben kézbe hordva:	
Egész évre	20 kor. — fill.
Negyedévre	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor. — fill.
Negyedévre	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszafizetésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 9.

Nem halt meg Ugron.

Dugovics Titusz, mikor látta volna, hogy egy török vitéz Belgrád tornyára fel akarja tüzni a török zászlót, reája ugrék és derekán átölelve a vitézt, lerántá magával együtt a mélységbe. Ezzel menté meg ama napon a kereszténységet.

Hasonló ehez az Ugron Gábor esete.

Nyílt dolog ugyanis, hogy a szabadelvű párt nagyobb része még mindig vissza vágyik a Bánffy vezérlete alá. Mióta Széll a miniszterelnöki székbe ült, Bánffy embereinek részéről az intrigák meg nem szüntek. A sok settenkedésnek, kapacitálásnak, tea-estélynek, társas vacsorának a »Magyar Szó« megalapítása lett a vége ama kimondott elvvel, hogy Bánffyt rehabilitálják, a szabadelvű pártot megbontsák, a függetlenségi pártokat tönkre tegyék s a néppártot kiirtsák a föld színéről.

Ebben a dologban szövetkezve a függetlenségi »protestánsnak« mondott részével, mindenekelőtt Ugron Gábort kellett tönkre tenni a szabadelvűeknek úgy, hogy a következő választásokra, mint politikai halott, fel se emelhesse szavát.

A kihagyozott zabszemek azonban lepatogtak a nagy székely pánczéjáról, akit azonban mód nélkül felingerelt ez a fészkelődés annál is inkább, mert látnia kellett, és nagyon jól tudta, hogy ha Bánffy és táborá felszínre vergődhetik

ujra, Magyarország alkotmányos élete évtizedekre meg lesz ölve.

Ezt minden áron meg kellett akadályozni.

De hogyan?

Volt Bánffynak egy szerfölyött kedves »katholikus« irányu lapja — Ausztriában. Ez az ujság, ő tudja miért, az egész obstrukció alatt vakmerő szilárdsággal tartott Bánffy mellett. Mivel ez a lap az udvari körökben is olvasott és szép multjánál fogva szívesen olvasott lap is, Ugron előtt alkalmasnak látszott a főudvarmester ellen való sikeres operációra. Ezért hozta Ugron nyilvánosságra éppen a *Vaterland* hasábjain, hogy Bánffy az 1898-ban tervezett választási kasszával nem számolt be, illetve ezt a pénzt nem adta át Széllnek. A többi dolog lapunk olvasói előtt már ismeretes.

Széll Kálmán most kijelenti, hogy neki a választási kasszával semmi összeköttetése nem volt sohasem. Neki Bánffy ilyes pénzekkel soha el nem számolt. Ami pedig a rendelkezési alapot illeti, annak 1899 január és február havi részét felhasználta.

Fejérváry báró honvédelmi miniszter pedig azt mondja, hogy nem is volt Bánffynak mivel elszámolnia, mert hiszen még 1896-ból nagyobb adósságok terheltek a pártkasszát, különben is *ha lett volna pénz, akkor 1898-ban bizonyára lettek volna választások is.*

Bánffy báró a segédei előtt annyit beismert, hogy ő az 1896. évi választásokra igen is kapott pénzeket, de ezek

olyan eredetűek voltak, hogy azokat *mint jó hazafi elfogadhatta.*

Az egész dologból eddig tehát világos, hogy:

1. Bánffy mint miniszterelnök 1896-ra választási kasszát gyűjtött és kezelt, ami miniszterelnöki állásával teljesen összeférhetlen volt.

2. Az 1898. évi tervezett választásokat csak az akadályozta meg, hogy nem volt elég pénz, mert ha volt volna pénz, lettek volna új választások is.

3. Az 1899. év első két hónapjára, mivel Bánffy annak dacára, hogy indempityje nem volt a rendelkezési alap megfelelő összegeit felhasználta.

Ez a három dolog teljesen megöli Bánffyt a politikust és valószínűleg Bánffyt a főudvarmestert is.

Mert olyanokat beszélnek némelyek, hogy gyűjtetett bizony választási kassza 1898-ban, de hát azt még az 1896-iki adósságok törlesztésére kellett fordítani, ugyanerre fordítottak állítólag egynémely összegek a rendelkezési alaphoz is.

Hátha mindez igaznak fog bizonyulni? Ugron Szélltől határozott feleletet kért és joggal. Széllnek tudnia kellett, hogy volt-e 1898-ra választási kassza gyűjtve, avagy nem? Ő csak azt mondja, hogy neki semmi ilyesmihez nem volt köze. Helyes, hogy nem volt. De a főkérdés az, hogy volt-e ilyen kassza, vagy nem? Mert aki ilyen kasszát gyűjt 1896-ra, miért ne gyűjthetne 1898-ra is, ha szükségesnek látja? Ugron azért inzisztált egyenes feleletért és ezt meg is kellett volna kapnia, de csak annyit kapott,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Leánynéző.

Irta: Edner Echenbach Mária.

Németből: Lubinszky Anna.

Volt egyszer egy mesebeli herceg a legnemesebb a legszebb és legszeretettelőbb azok között, kik valaha léteztek. Midőn huszonhat éves lett, a királyné, anyja magához hívatta s így szólt hozzá.

— Elérkezett az idő, hogy magadnak élet-társat keress s megalapítsd otthonodat. Tudva-levőleg a legjobb asszonyok a földnek nevezett csillagban találhatók. Ott él a bájos neked szánt menyasszony is, egy leány, kedves fiam, ki léleknességekben hozzád hasonló.

A herceg elpirult és a királyné folytatta:

— De nem lesz könnyen sajáted. Meg kell, hogy érdemeljed.

— Mi által anyám?

— Fáradozatlan keresés által oh fiam.

— A föld milyen táján?

— Európában.

— Falun — városokban?

— Egy fővárosban, főnemes leánya között.

Eleget tudsz most menj fiam.

De ez felkiáltott. — És az ismertető jel? Még csak azt mond meg nekem. Miről ismerem meg?

— A királyné leszállt trónjáról s néhány szót sugott fia fülébe.

* * *

Egy nagy város társaságában hirtelen egy ifju tűnt fel, ki általános szeretetet és csodálatot kellett. A történelmi nevek egyike sem versenyezhetett az övével, mely még a mondák idejéből származott; gazdagsága megmérhetetlennek látszott, nagylelkűsége az is volt. Magas születésű, nemes és gazdag, kellett-e még több, hogy a leányok szívét és a szülők beleegyezését kinyerje? Oly lovagiasan és szerényen mint ő még egy férfi sem udvarolt fiatal leánynak. De ami mindenkit leginkább elragadott: az vídamsága és élce volt. Hogy ez utóbbit mindég embertársai kárára gyakorolta, hogy a mennyei herceg gunyolódó volt nemsokára felfedezték s teljes erejükből igyekeztek, hogy tökéletességének pánczéján a fonal vékonyságu rést tárgítsák.

Minden nemes kisasszony, kivel nevetett és tréfált, megvolt győződve, hogy gyöngességének legügyesebben hízelt s ezzel szívét is megnyerte. De ezen remények egyike sem teljesült s egy szép napon a herceg épp oly hirtelen mint a hogy jött — el is tűnt.

* * *

Ugyanez ismétlődött sok más városokban. A herceg jó kedve csökkent, élce mindinkább

élesebb lett. Földi vándorlása, érezte, nem javította meg s leginkább az fájt neki, hogy csak saját szemében vesztett értékéből. Az apák, s anyák és leányok még mindig félistennek tekintették s tisztelték minden szavát.

— Örök egyformaság — szölt gyakran egészen hangosan kísérete előtt. — Haza térek királyi anyámhoz mint aglegény.

S valóban mint ilyen kezdett besavanyodni.

Végre legyőzhetetlen utálat fogta el. — Kantározózáll. Elő felhőimet. A legfeketébbet nekem, parancsolta főlovászmesterének. Megyünk!

— Mára fenség? kérdék tőle. Nem ma van az udvari bál, melyet fenségednek meg kell, hogy látogasson?

A herceg beleegyezett s elment a bálba. De nem táncolt, nem beszélt és nem nevetett. Egy sarokban állt nézte a szép fiatal nőket, kik előtte ellebegtek s sóhajtván szólt, — egyszem, egyetlen egyszem!

* * *

A herceg buskomolysága tetőpontját érte el, midőn hirtelen a terem másik oldalán egy báj s leányt vett észre, ki csendesesen ült ott s mint ő a táncolókat nézte. De a leány megelégedetten és lelki nyugalommal tette azt.

— Oh, lélek! — gondolta a herceg, mily szép lehetsz, hogy így szórakozol mások mulatságán! Gyöngéden, de visszavonhatatlanul

hogy Széll semmiféle választási pénzeket Bánffytól át nem vett, *»akár volt ilyen pénztár, akár nem volt.«* Ami azt mondja, hogy lehetett. Ez pedig nem egyes felelet.

Ugron úgy volt értesülve, hogy ilyen kassza volt s ezt nem adták át Széllnek. Ezt írta meg, ha tehát Bánffy rehabilitálni akarják, jelentse ki egyszerűen maga Bánffy, hogy ilyen kasszát nem gyűjtött és akkor az ódium annak szakad a nyakába, aki Ugronnak azt az értesítést adta.

Alljon azonban a dolog bármiként, a fennebbi három pont lehetlenné teszi Bánffy. Dugovics elérte célját, maga csak abban az esetben halna meg, ha a kiderült dolgok nem volnának beismert tények.

Minket mégis szomorít az, hogy immár odafejlődtek a dolgok, hogy a magyar parlamentben a *Vaterland* csináljon nyomozást, még szomorubb azonban, hogy a személyes tere vett ügy politikai közállapotaink romlottságáról éppen akkor rántja le a leplet, mikor már a törvény, jog és igazság óvatosan gyógyító korszakába kezdtük beleképzelni magunkat.

Ez azonban egyáltalában nem csökkentheti azt a tiszteletet és becsülést, a melylyel Ugronnak, mint politikusnak tartozunk.

De hát a nándorfehérvári diadal kivívására éppúgy szükséges volt Dugovics Titusz, mint Kapisztrán János.

Bánffy meghalt és nem támad fel többé.

A pártja Ugront temeti és nem veszi észre, hogy a saját vezére bukott el. — Csak temessenek, csak zengjék a gyászdalukat. A saját bucsuzatójukat éneklék.

Gedeon.

Széchényi fölmentése és Széll ki-nevezése.

A hivatalos lap a következő legfelsőbb kéziratokat közli:

vonzódva a bájos leányhoz lépett, meghajtotta magát s kérdé:

— Ön nem tánczol kisasszony?

A leány felállott, viszonzta az udvariasságot s miután leült felelt kérdésére.

— Nem uram.

— És miért nem?

— Mert nincs tánczosom, felelt teljes nyugalommal, mialatt ártatlan szemével a herczegre nézett s ez oly jól érezte magát, mint a földön még soha.

— Nincs ma tánczosa?

— Ma sincs és soha s oly vidáman nevetett hogy a herczegnek úgy tetszett, mintha hazájának kastélyaiban a varázscsengő a reggelt üdvözölte volna.

Gyönyörű szép lábaira nézett s miután nagy figyelemmel megvizsgálta szólt.

— Ön bizonyosan szívesen és kitűnően tánczol.

— Nagyon szívesen, oh igen! S nem rosszabul mint a többiek.

— S mégsem kérlek fel. Miért, miért, kiáltott a herczeg mind tüzebben s megfogta kezét.

A kicsike megijedt, szemét lesütötte s oly értelmetlenül, hogy csak egy szerelmes értette meg, mormogta.

— Mert unalmas vagyok.

— Unalmas? . . . Oh kisasszony! . . .

Mély pirban égett arcza s melléből egy visszafojtott örömkialtás hangzott.

I.

»Kedves gróf Széchényi! Midőn Önt Személyem körüli magyar miniszteri állásától ezennel kegyelemben saját kérésére felmentem, Önnek tekintet nélkül megromgált egészségi állapotára, mindenkor fáradhatlan buzgalommal teljesített hű és kitűnő szolgálataiért teljes elismerésemet és köszönetemet nyilvánítom és első osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1900. évi márczius hó 7-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Széll Kálmán, s. k.

II.

Kedves Széll! Előterjesztése folytán a Személyem körüli magyar miniszterium ügyeinek ideiglenes vezetésével ezennel megbízom.

Kelt Bécsben, 1900. évi márczius hó 7-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Széll Kálmán, s. k.

Adjuk minden kommentár nélkül e két kéziratot. Előzőleg annyiszor megjósoltuk e tényt, de még bekövetkezésének formáját is, hogy kár volna vele még ma is behatólag foglalkozni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 9.

A tegnapi izgalmak között szinte észre sem vették, hogy a kereskedelmi költségvetés általános vitája bezárattott. Az elnök ezt csak ma jelentette ki, hozzátevén, hogy a szó immár csak az előadót és a minisztert illeti meg. Az előadó lemondott szólási jogáról és így mindjárt felszólalt

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter. Köszönetét fejezi ki, hogy a vita szónokai tárgyilagosan és minden személyeskedés nélkül beszéltek. Mert a személyes viták csak szen-

vedélyeket korbácsolnak fel és sebeket hagynak hátra. (Zajos helyeslés). Üdvöt és hasznót csak a tárgyilagossággal folyó tárgyalásoknak hoznak az országra. (Helyeslés).

Vámpolitikai programot — a mint azt Polónyi kívánta — ma még nem adhat. Annyit általánosságban mondhat, hogy ő is az összes közgazdasági tényezők érdekeinek harmonikus megvédésére törekszik. De ha ezt mondja, joggal mondhatják — hogy ez frázis. Ám ha tovább akar menni, bele kellene mennie a vámtételek bonyodalmaiba, ezt pedig az ügy mai kezdetleges stádiumban nem teheti.

Ezután foglalkozik az egyes szónokok kívánságaival. Intézkedés készül a biztosítási és gépgyűnők visszaélései ellen. A tanoncz-iskolák szaporításáról is gondoskodni fog. A szociálpolitikai reformok terén egyelőre tartózkodik az újításoktól, míg ezek a kérdések kellőleg megérve és kitanulmányozva nincsenek.

A mi az államvasuti tisztviselők helyzetét illeti, kimondja, hogy különösen a kisebb fizetésű tisztviselők előléptetési viszonyain, a mennyiben módjában állott, — javított.

A részletkérdések elintézése után áttér arra a három főkérdésre, mely a vitát dominálja. Az első a kartellek kérdése, a második az őrlési forgalom, a harmadik az iparfejlesztés.

A kartell-kérdést csak a tudomány és csakorlat egyesített szempontjaiból lehet megítélni. A tiszta theoria éppen úgy nem használ, mint a tudomány nélküli gyakorlat. Ma a kérdés még nincs abban a stádiumban, hogy azt egy sikeres törvényjavaslattal lehetne elintézni.

A kartellügy bizonyos odiozus világitásba van helyezve. Pedig vannak mozzanatok, a melyekből azt lehet következtetni, hogy a kartelleket mindenütt és általánosságban elítélni nem lehet. Utal e tekintetben a kamara jelentésére, mely védelmébe veszi a vaskartell. Az ördög tehát nem olyan fekete mint a falra festik.

Polónyi Géza: Néha fekete sárga. (Nagy derűtlenség.)

Hegedüs Sándor: Éppen ilyen kedvezően nyilatkozik a jelentés a juta és cukor kartellről és ebből azt a következtetést vonja le,

— Mindebből mit ön itt állit, semmit sem hiszek!

— Semmit! mindebből semmit?

Egy kiáltás hallatszott, mely a terem falairól mint mennyei zene hangzott vissza, térdre borult a bájos leány előtt s mindkét karjával körülfogta gyöngéd termetét.

— Te vagy az! kiáltott fel. Oh anyám ő az — ő adta az ismertető jelt.

Ugyanazon pillanatban, kinyílt a mennyezet s tüzmadarakkal befogott napkocsijában szállt alá a mesebeli királyasszony.

Vakító megjelenésétől mindenki lesütötte szemét csak a jegyes-pár nem. A herczeg válsztottját anyjához vezette, a királyné háromszor megcsókolta és szólt.

— Légy üdvözölve, te bájos ritkaság. Jól tudtam, hogy hosszab időre elválok fiamtól, midőn a földre küldtem, hogy keressen oly ifju nőt, ki nem hisz a rágalomnak. De, hogy gyermekemnek ily hosszú időre lesz szüksége, nem gondoltam.

A királyné felszólította gyermekeit, hogy üljenek a kocsiba, a tüzmadarak szétterjesztették szárnyaikat s a boldogokat a szép tündérországba vitték, honnan a rágalom száműzve van s hol még az ifjú hölgyek is hallgatnak, ha embertársaikról jót nem tudnak mondani.

— Engedje meg, hogy egész estén ön mellett foglaljak helyet.

* * *

Nem hagyták őket sokáig, hogy beszélgeszenek. A fiatal hölgyek egymás után megjelentek s elárultak csodálkozásukat, hogy a ki sok és hattyuk közt válogathat, egy libával foglalkozik.

Mintha összebeszéltek volna, szórták az élceket csak úgy pattogott az. A szikra sok jó névre esett s megsemmisítette azt.

És a herczeg, a herczeg is belevegült. Látta, hogy bájos szomszédjének homloka elsötétült, de azért folytatta. Igen ördögi tetszést lelt benne, hogy minden szellemes gonoszsgot megtetőzzön. Példátlanul sikerült. A rágalom génusza szállta meg s annak legkegyetlenebb sugallatát fékezhetetlen jókedvvel adta elő.

Hallgatói figyeltek, nevettek és elpirultak. Sokan igyekeztek kárörömlüket elrejtetni; ezek az okosak, ügyesek voltak s már rég észrevettek »ilyesmit«. Nehányan részvételt és szánalmat mutattak, mások megvoltak lepetve.

Egyik sem kételkedett a herczeg gonosz szavaiban.

De mégis — egy mégis — a bájos, kire a herczeg beszéde alatt, alig mert nézni. Dobogó szívvel emelkedett fel s a harag könyveivel szólt.

hogy a kartellek hatása nem minden irányban káros. (Nagy zaj és ellentmondás.)

Mindennek dacára nem lehet tagadni, hogy vannak a kartelleknek olyan veszélyes jelenségei, melyeknek ellensúlyozása szükséges. Reméli, ha majd megfelelő törvényhozási intézkedésekkel áll elő, meg fogják egymást érteni. (Helyeslés.)

Polónyi az üvegipar tönkremeneteléről beszélt. Ő mindent elkövet az üvegipar érdekében, — a bécsi élezlapok már üveges tónak is lepingálták. (Derűtlenség.)

Attér ezután a miniszter a malomiparra. Az őrlési forgalom megszüntetése által teremtett helyzetet elfogadja, de mint egyén, kötelessége a következményekre is vigyázni. Minthogy a vidéki malmok fejlődtek, a pestiek pedig hanyatlottak, ő tehát olyan intézkedéseket tesz, hogy az egyensúly helyreálljon. A magyar búzának kiviteli forgalma azért rosszabbodik, mert tápanyaga hanyatlak, mert mi csak házilag kezeljük a produkciót, nem pedig nemzetközi szempontból. Az amerikai buza három osztályra van osztva, nálunk csak az ujonczbuza létezik, a melynek nincs típusa, míg az amerikaiak, minden osztályának jellegzetes típusa van. Ő nem tesz ígéreteket, de ezt a dolgot figyelemmel kíséri s ha szükséges nálunk is behozza az amerikai szokást. A malmok dolgában, — folytatja a miniszter — az egyenlő elbánást hozza be.

Válaszol azután Polónyinak, aki azt mondta, hogy a magyar iparban nincs kedvezmény, míg az osztráknak van. Bebizonyítja, a törvényből, hogy igenis van kedvezmény.

Zichy Jenőnek (éljenzés a középben) hálával tartozik és mulasztást követne el, ha elismerését ki nem fejezné ipari agitációjáért. (Éljenzés).

A miket ő mond, nem frázisok, hanem tények. Nincs megelégedve önmaga se, mert ezek nem nagyszabásu dolgok. De hát itt egy közönyös társadalommal kell küzdeni. (Tetszés). Sziklaszilárdan kell előrehaladni annak, ki a miniszteri széken ül, akkor czélt ér. Ajánlja a költségvetést. (Éljenzés).

A *czimet* azután elfogadták.

A további vita folyamán felszólal **Rohonczy** Gedeon s felhossa, hogy ő maga is jelen volt abban a delegációnális bizottságban, mely a hadügyminisztert felkérte, aki meg is ígerte, hogy a gabonatermékeket ezentul a kereskedők mellőzésével egyenesen a kisgazda-termelőktől fogja beszerezni.

Az utóbbi napokban azonban meggyőződtek, hogy ez nem tartatik be szigoruan. Az összeférhetlenségi bizottság előtt van egy eset, mely bizonyítja, hogy a hadügyminiszter oly termelőkkel is köt szerződést, akiktől a *termelési bizonyítványt* nem követelte be. Jó volna ez irányban lépéseket tenni.

A Ház ezután a tételt elfogadja.

Öt perc szünet.

Szünet után.

Az ideai párisi világkiállítás tételénél felszólal **Pichler** Győző: Az utolsó párisi világkiállításon Magyarország hivatalosan nem vett részt, a mi visszatetszést keltett akkor, annál nagyobb örömet okoz, hogy az idén részt vesz és arra a kormány nagy gondot fordít. A költségvetést elfogadja.

Hegedüs Sándor: Gondoskodott, hogy tanulmány czélljából minél többen vegyenek részt a kiállításon és hogy a kiállításához külön üzleti ügynökségünket szervezzük.

Thaly Kálmán: A huszárkiállításból miért

hagyták ki az 1848—49-iki szabadságharc honvéd-huszárjait.

Kívánja, hogy a katalógusban francia és magyar nyelven ismertessék hazánk közjogi és hadászati történetét.

Hegedüs megnyugtatólag válaszol.

Ezután a tételt módosítás nélkül elfogadták.

Az *ipariskolák* tételénél felszólal **Major** Ferencz és kéri, hogy a tanoncokra nézve a 6 osztály kötelező legyen.

Az ülés több tétele letárgyalása után ért véget.

Az afférek.

Budapest, márcz. 9.

Ma délelőtt még nem folyt vér. Az emberek későn kelnek, nem érnek rá már hajnalban verekedni. Tán délutánra, talán holnapra marad a verekedés. Délelőtt a tegnapi párbaj és az ujabbra való előkészület szolgáltatják a közbeszéd anyagát. A tegnapi párbaj lovagjai **Dienes** Márton és **Holló** Lajos aránylag jól vannak; az elsőt otthon, a másikat a kórházban ápolják; egyikök sem fekszik ágyban, de kijárniok nem szabad, míg a sebláz veszélyén nem lesznek túl.

A tegnapi zárt ülés után előrelátható volt, hogy lesz újabb párbaj csőstől, az egyik iránt már tegnap este történt az első lépés: **Bánffy**, **Gajári** Ödön és **Dániel** Gábor útján provokálta **Ugron** Gábort, aki mára ígerte segédekének megnevezését.

A második affair ma délelőtt kapott nagyobb aktualitást, **Ugron** Gábor provokáltatta **Fejérváry** Géza honvédelmi minisztert. A kihívás délelőtt tíz órakor történt. **Ugron** segédei **Rakovszky** István és **Thaly** Ferencz országgyűlési képviselők.

Továbbá jelenti fővárosi tudósítónk, hogy a képviselőház folyósóján azt beszélük, hogy a **Dienes-Holló** affairnek még nincs vége, mert **Dienes** állítólag a »Halt« után is vágott volna és azért **Holló** segédei megtagadták volna a jegyzőkönyv aláírását.

A helyszínen járt tudósítónk erre vonatkozólag azt jelenti, hogy tudomása szerint volt nézeteltérés a segédek között, de végül a jelen volt vívómesterek meghallgatásával konstatálták, hogy a »Halt« kiáltást a tusakodó felek egyike sem hallhatta; a premier segéd pedig közbelépéssel nem segíthetett, mert nem volt rajta se maszk, se plasztron. Mindkét felet végül hátulról kellett lefogni. Ezek után a segédek mindkét részről megnyugodtak. Hogy a jegyzőkönyvet nyomban vagy később irták-e alá, azt tudósítónk nem tudhatta meg, de valószínű, hogy még tegnap irták alá.

Ugron Gábor délfelé nevezte meg a segédeit báró **Bánffyval** szemben, még pedig **Szentiványi** Árpád és gróf **Bethlen** Bálint orsz. képviselők személyében.

Fejérváry nem verekszik Ugronnal.

Dél felé báró **Fejérváry** Géza honvédelmi miniszter érintkezésbe lépett **Szentiványi** Árpád és gróf **Bethlen** Bálint képviselőkkel, a kik őt **Ugron** nevében provokálták. *De nem nevezett meg segédeket*, hanem kijelentette, hogy: *neki nem volt szándékában Ugron Gábort megsérteni, mert olyan embert, a kinek nem ad elégtételt, nem sért meg. Ez azonban nem gátolhatja meg, hogy inkorrektnek ne nevezzen olyan dolgot, a melyet inkorrektnek tart.*

Ugron segédei erre visszavonultak és hosszasan tanácskoztak. Báró **Fejérváry** kije-

lentése, melynek gyorsan hirt terjedt a Házban, természetesen óriási szenzációt keltett.

Később **Ugron** segédei újból felkeresték báró **Fejérváryt** és hosszasan tanácskoztak vele, hirt szerint oly czéllból, hogy **Fejérvárynak** **Ugronra** vonatkozólag tett kijelentése írásba foglaltassék.

Budapest, márcz. 9. (Saj. tud. táv.) **Br. Fejérváry** honv. miniszter **Ugron** segédekének kérésére nyilatkozatát írásban kiállította. Írott nyilatkozatában kijelentette, hogy **Ugron** Gáborral a **Kassits** ügyben tanusított mggatartása miatt nem verekszik. Tegnap a parlamentben tett kijelentésével *nem akarta sérteni*, **Ugron** eljárását azonban joga volt inkorrektnek nevezni.

Ugy hírlik, hogy **Ugron** segédei a *katonai becsületbiróság itéletét* kéri ki ez ügyben.

Ugron és Rohonczy.

Ugron azonban nemcsak **Fejérváryt** provokáltatta, hanem **Rohonczy** Gedeont is. Ő hozzá is **Szentiványi** Árpádot és gróf **Bethlen** Bálintot küldte el.

Rohonczy a maga részéről gróf **Tisza** Istvánt és gróf **Andrássy** Gyulát nevezte meg, a kik hirt szerint ugyanoly álláspontra fognak helyezkedni az elégtétel dolgában, mint báró **Fejérváry**.

Budapest, márcz. 9. (Saját tud. táv.) **Rohonczy** Gedeon és **Ugron** segédei *kardpárbajban egyeztek meg*. **Ugron** két párbaját **Bánffyval** és **Rohonczyval** úgy tervezik, hogy először a délelőtt folyamán **Bánffy** báróval viv pisztolypárbajt s ha sértetlen marad, a délután foiyamán **Rohonczyval** áll ki kardra.

Pisztolypárbaj Bánffyval.

Báró **Bánffy** és **Ugron** segédei ma délután ültek össze, hogy az affér elintézése dolgában tanácskozzanak.

Ugy beszélük, hogy **Bánffy** és **Ugron** holnap délelőtt fognak megverekezni pisztolyra. Valószínű, hogy feltételül 25 lépés távolság lesz megállapítva 5—5 lépés avanszszal.

Budapest, márcz. 9. (Saj. tud. táv.) **Az Ugron—Bánffy párbaj** holnap délelőtt 10 órakor fog végbe menni.

Dienes nyilatkozik.

Budapest, márcz. 9. (Saját tud. táv.) **Dienes** Márton nyilatkozatot adott ki a párbajügynél fölmerült szabálytalanságokat illetőleg. Kinyilatkoztatja, hogy az tévedésen alapszik. A hibás a »halt!« utáni vágásban **Ivánka** Oszkár, a kinek mint premier-segédnek kardjával kellett volna közbelépni.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Nagyvárad, márcz. 9.

A város törvényhatósága ma délután tartotta folytatólagos közgyűlését.

Beséthy László dr. főispán elnöklésével jelen volt a tanácskoáson:

Dr. **Baróthy** Ákos, Dr. **Hoványi** Gyula, **Beczkay** Lajos, **Stern** Hermann, **Gábel** Jakab, **Ternyei** Antal, **Weisz** Mór, **Balogh** Döme, **Diósi** Lajos, **Munk** Jabab, **Száhlender** Károly, **Steiner** M. Albert, Dr. **Bulyovszky** József, **Rácz** Mihály, **Istvánffy** István, **Szűts** Dezső, **Rimler** Károly, **Komlóssy** József, **Bordé** Ferencz, **Dus** László, **Tóth** Márton, **Busch** Dávid, **Szűts** István.

A tegnapi tanácskozás jegyzőkönyvének hitelesítése után a napirend következett.

A vámszemélyzet jutalmazása kérdésénél Balogh Döme a vám-speczialista szólalt fel. Csodálkozik, hogy egy embert a többi rovására nagyobb jutalékban részesítenek. A miniszter rendeletét félreértették, mert hisz a miniszter nem azt czélozta, hogy illetéktelenül jutalmazzanak, olyanokat, a kik vétkes mulasztásokat követtek el. Utasítsák a tanácsot, hogy jövőben ne hágja át kötelességét: tegyen előterjesztést a közgyűlésnek, kit mily arányban óhajt megjutalmazni.

Bordé Ferenc adóügyi tanácsos reflektál a felszólalásra. Hivatkozik a törvényre, városi szabályrendeletre s igazolta a tanács álláspontját. Kéri a közgyűlést a tanács előterjesztésének elfogadására.

Balogh Döme legott visszavágott.

— Tíz év óta vagyok tagja a törvényhatóságnak s most történik először, hogy *sutytyomban* osztják szét a jutalékokat, a közgyűlés megkérdése nélkül.

A tanács előterjesztését elfogadja, csak szükségét látta, hogy arra néhány megjegyzést tegyen.

A javaslatot a közgyűlés elfogadta.

Következő tárgy gyanánt Bródi Samu fakeskedő kérvényét olvasták fel, melyben bérlete alól való felmentését kéri. Bródi kérelmét a tanács elutasítani ajánlja.

Gábel Jakab rámutat arra, hogy a közgyűlésnek kevés tagja van jelen s ez okból kéri, hogy a kérdést a jövő havi közgyűlésre tűzzék ki.

Hoványi Gyula a magasabb méltányossági elv szempontjából a jövőre nézve kívánatosnak tartja, hogy oly kérdésekben, melyekben a tanács bíraskodott, ne döntsenek, ha a tanács tagjai vannak többségben a közgyűlésen.

Komlóssy József a tanács javaslatát ajánlja elfogadásra.

Gábel Jakab visszavonta halasztási indítványát.

Dus László felvilágosító nyilatkozata után a többség elfogadta a tanács javaslatát.

Tóth Jenő és társai fakeskedők szintén a bérlet felbontását s az ellenük indított per megszüntetését kérték. A tanács a kérés elutasítását ajánlja.

Gábel Jakab általános észrevételt tesz. Azt hiszi, ha a magánérdek tiszteletreméltó, ép oly jogos a védelemre mint a köz érdeke. — Hosszan foglalkozik a város historikumával s az ügy igazságos voltát vitatja a tanácssal szemben. Tendenciát lát abban, hogy a tanács némely dolgokat nem akar a közgyűlés elé terjeszteni.

Nagy derűtség támadt, mikor az adóvégrehajtásról szólt közbevetőleg:

— Az adó-egzekuczióhoz — ugymond — többet értek mint a tanács tagjai. Közvetlen tapasztalataim vannak.

Azt hiszi, elég ha kéri a tanácsot, hogy tartsa tiszteletben a közönség jogait. Nem akarja, hogy a város kétes pörökbe bonyolódjék. — A tanács javaslatának elutasítását ajánlja.

Balogh Döme csatlakozik Gábel indítványához.

Komlóssy József a tanács védelmére megjegyzi, hogy mindenkor igyekeznek minden arra való ügyet a közgyűlés elé terjeszteni.

Gábel Jakab fenntartja álláspontját.

Szavazásra került a sor. A tanács javaslatát 2 szótöbbséggel elfogadták.

Ház, amit üldöz a tanács.

Poynár János arra kérte a tanácsot, engedje meg, hogy a Mészáros-utcában a régi Magyar Király átellenében levő háza falába portálét vágathasson. A tanács (minthogy a házat később ki akarja sajátítani s mivel a portálé emelné a ház értékét) a kérés elutasítását ajánlja.

Beczka Lajos méltánytalan dolognak tartja, hogy egy háztulajdonost a város sakkban tartson. Nem fogadja el a tanács javaslatát.

Balogh Döme azt látja, hogy a tanács nem mér egyforma mértékkel. Nem lehet tudni mikor sajátítjuk ki a házat, míg ellenben nyílt

szor volt az, hogy a Mayr-ház kisajátítás alá kerül. És az történt, hogy a Mayr-házban a lebontás előtt is megengedték a portálék emelését.

— Azt hallom egybként — pattantja ki hirtelen — hogy a tanács kimondta miszerint a Poynár-házat üldözni fogja. (Általános zugás. Viharos derűtség.) Már pedig az üldözést házánk törvényei tiltják. Azt akarja, hogy a polgármester eziránt nyilatkozzék.

Méltánytalanságnak tartaná, ha megszávnák a tanács javaslatát.

Rimler Károly pár szóval reflektált Balogh felszólalására.

Komlóssy József megokolja a tanács javaslatát, melyet nem gyűlölség szült, hanem a város érdeke sugallt.

Dus László az esetben járul a tanács előterjesztéséhez, ha köztér átengedéséről van szó. A tanács indokolását nem tartja helyesnek.

Komlóssy József ismételtén ajánlja a város érdekében a kérés elutasítását.

Beczka Lajos indítványozza, hogy a portálé építését engedje meg a közgyűlés.

A többség a tanács javaslatát fogadta el.

*

Gyorsan siklott át ezután a közgyűlés a jelentéktelenebb ügyeken, melyeket egytől-egyig észrevétel nélkül elfogadtak.

A kazár vármegye.

Nagyvárad, márcz. 9.

Szabó Sándor, Máramaros vármegye főjegyzője megküldte Bihar vármegye alispánjának tisztelettel megýje viriliseinek névjegyzékét. E névjegyzékből vesszünk most fontos néprajzi adatokat e vármegyére nézve.

Ha nem is kísérnék az összeszedett adatokat semmiféle kommentárral sem, ez esetben is kitűnnék, hogy mily vétkes könnyelműség volt előző kormányainktól a keleti határszéleknél a galicziai bevándorlóktól való előzölését figyelemre sem méltatni. Kifosztogatott falvak, elszegényedett földönfutó nép jelzik az új honfoglalás útját és irányát.

Az a honfoglaló azonban, a ki már néhány évtizede lépte át a Kárpátokat, e néhány évtized alatt ugyancsak megvedlett. Most már nem nyomorog, nem koldus, nincs szüksége arra sem, hogy nem igaz uton gyarapodjék, csak a meglévő anyagi eszközökkel dolgozik, a melyet már szüleitől nyert. Nem is megvetett, lenézett többé, mert hiszen ő a megye értelmisége, ő képezi a megye vagyonos osztályát. A régi középosztály nagyrészt elpusztult.

Az őslakókból azonban nem támadhatott ez az újabb középosztály éppen a galicziai bevándorlás miatt, támadt tehát a bevándorlókból, a kik helyébe léptek a kipusztultnak s most ők képezik a megyében a vagyonos osztályt. Több kevesebb lelkiismeretességgel egy olyan kormánybiztosnak, a ki nem fél az ellene támad reakciótól, meg lehetne azt is állapítani, hogy a máramarosvármegyei középosztály részére is szükségeltetnek nyugati fajú borzderes tehének, földek és olcsó kölcsönök, hogy végkép el ne pusztuljanak.

Összeszámláljuk Máramarosvármegye viriliseit: 221 és 16 póttag.

Valószínű, hogy a névmagyarosítás ott is hódított már magának híveket s azért amint összeszámláljuk a megyei virilisek kazár tagjait, csak az olyan jellegzetes neveket számláljuk össze, mint Káhán Náthán Sámuel, Pikkal Jakab, Rubel Eizik, Rapoport Gedajle, Tandler Chaim, Káhán Mózes, Kind Iczig, Kind Mendel, Mencsel Smája, Máramaros Joszel, Dávidovics Mosko Léba, Czipszer Troim, Feszlinger Juda,

Káhán Judel, Terkeltaub Mózes, Steimmetz Serichem stb.

Ilyen van a névjegyzékben 106, azaz százhat, a virilisek összes számának tehát csaknem fele, a 16 póttag közül pedig a névről ítélve 8 csalhatatlanul kazár.

Tiszteeljük mi azt a virilistát, a kinek neve mellett ott van, hogy fakeskedő, fűrészgáros, mert azon a szerencsétlen mostoha vidéken valóban nagy közgazdasági hivatást töltenek be, de vannak dus, gazdag vidékek, a hol szintén vannak kereskedések, de azért — csodálatos — nem minden kereskedő virilista.

Addig csak azt halottuk, hogy a ruthén parasztság veszedelemben van, e névjegyzékből meg szomoruan látjuk, hogy a középosztály meg ottan kipusztult. Itt már változhatatlan tényekkel állunk szemben.

Délafrikai háború.

London, márcz. 9. A Reuter-ügynökség jelenti Pretóriából 6-iki kelettel: Hivatalosan jelentik, hogy vasárnap heves harc folyt Dordrecht-nél, a melyben az angolok nagy veszteséggel visszaverettek. A köztársaságok hadai három ágyut ejtettek zsákmányul. Három bur elesett, öt megsebesült.

Ugyanez az ügynökség jelenti Bloemfonteinből 6-iki kelettel: Krüger elnök ideérkezett. A pályaudvaron Stein elnök fogadta. Krüger beszédet intézett a néphez, a melyben egyebek között ezt mondta:

— Ha a nép hü marad hitéhez a baj óráiban, akkor Isten nemsokára megváltoztatja a dolgok folyását az ő javára.

Délről és nyugatról nem jelentenek hadmozdulatokat. Ezt a nyugalmat azonban úgy tekintik, mint a vihart megelőző csöndet.

Pretória, márcz. 7. (Reuter.) Az az udvarias bánásmód, a melyben Cronje úgy a megadásakor, mint a Fokvárosba érkezésekor részesült, a burok minden körében nagy meglepedést keltett. Krüger meglátogatta a Bloemfonteintől délre álló csapatokat. Mafekingnél harcolnak. A burok egy kivételével bevették az összes külső erődöket.

French elfogva.

London, márcz. 9. London egész lakosságát nagy izgatottságban tartja egy brüsszeli hír, mely szerint French tábornok egész lovas hadosztályát ügyetlen operáció közben a burok elfogták.

A hír még nincs megerősítve, de nagy feltűnést kelt, mert az előző napon Roberts lord French tábornoknak egy nagy győzelméről tett jelentést, melyet Osonfonteinnél aratott a burok ellen. A brüsszeli hír szerint French tábornok elfogatása is Osonfonteinnél történt.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

- Márcz. 10. Szépitészeti egyesület ülése d. u. 5 órakor a városbáza tanácstermében.
 Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.
 Márcz. 11. Matiné a főgymnásiumban.
 Márcz. 11. Naggyárad Takarékpénztár közgyűlése.
 Márcz. 13. A gazdasági egyesület vál. ülése.
 Márcz. 19. Esküdtszéki tárgyalás.
 Márcz. 21. Esküdtszéki tárgyalás.
 Márcz. 23. Esküdtszéki tárgyalás.
 Márcz. 23. Közúti vasút közgyűlése.
 Márcz. 27. Megyei közgyűlés.

* **Dr. Steinberger felmentése.** *Meszlenyi* Gyula szatmári püspök dr. *Steinberger* Ferencz naggyárad kanonokot a tanító és tanítónő-képző intézetekben viselt igazgatói állásától a következő megleghangu levél ktséretében mentette fel:

Nagyságos és Főtisztelendő kanonok ur!

A fenhatóságom alatt álló tanító és tanítónőképzőintézet internátusának gondozásáról való lemondását m. hó 7-én előterjesztett kérelméhez képest elfogadván, nagyságodat említett tisztségeinek további viselésétől legteljesebb elismerésem és köszönetem nyilvánítása mellett ezennel felmentem.

De annak a nemköznap eseménynek, mely e felmentést szükségessé tette, következményei ezen felmentés alkalmát a szatmári egyházmegyétől való végleges bucsuvétel jelentős mozzanatával hozzák kapcsolatba.

Huszonkilencz éven át volt az egyházmegye Nagyságod tevékenységének színtere. E hosszú idő alatt teljesített különböző szolgálataiban, de főképpen a képezdei oktatás szervezése és fejlesztése körül szerzett kiváló érdemei általánosan ismeretesek.

Azért, bár a nagyságodat ért kitüntetésről örömmel vettem tudomást, de sajnálattal látom távozni az egyházmegyéből, mely a távozásban egyik kitűnő munkáját veszti el.

Ámbár annak a gyöngéd viszonyoknak számai, melyek Nagyságodat ez egyházmegyéhez, mint szülő anyjához fűzve tartották, sokkal erősebb kapcsolatot alkotnak, semhogy azt az életviszonyok bárminő alakulása teljesen megszakítani képes volna: mégis, hogy ezen most már csak benső kapcsolatnak fennmaradását bizonyos külső jelek is bizonyítják, alyai szeretettel kérem nagyságodat, hogy azon egyházmegyei ájtatos társulatnak, mely »Corona aurea« nevet visel, ezentul is tagja maradni s ama tiszteletbeli hivatal, melylyel egyszersmind legelső ízben lettek érdemei jutalmazva s tehetsége kitüntetve, a szentszéki ülnökséget továbbra is megtartani szíveskedjék.

Volt főpásztorja köszönete, elhagyott egyházmegyéje papságának szeretete kísérik Nagyságodat új otthonába.

Ki egyébiránt áhitatos imáiba ajánlottan vagyok

Szatmárti, 1900. márczius 2-án.

Krisztusban rokona:
 Gyula, püspök.

* **A gymnázisták matinéja** A gymnázisták körében napok óta lázas mozgalom folyik, készülnek a holnapi matinéra. De van is okuk a diákoknak készülni s igyekezni, hogy a matiné minél fényesebben sikerüljön, hiszen az első matiné is ott volt az egész város színe java, akik egészen megtöltötték a gymnázium nagy termét, hogy helyet is alig lehetett kapni s így igyekezniök kell a diákoknak, hogy a matiné teljes rendben folyjon le. A matiné műsora igen ügyesen van összeválogatva. Lesz szavalás, ének, zene s tudományos kísérletezés is. A fizikából mutat be kísérleteket egy VIII. o. tanuló s már maga ez a kísérlet is bizonyára feledhetlenné teszi a közönséggel e

matinét, mert hasonlót látni nem igen van alkalma. — A matiné a gymnázisták a legényegylet javára rendezik s ezért egy korona belépti díjjal. A matinéra most is igen sokan készülnek, úgy hogy annak a sikere már fényesen biztosítva van előre.

* **A vármegye közgyűlése.** *Biharvármegye* törvényhatósága f. hó 21-én tartja meg a vármegye székházában tavaszi közgyűlését. A közgyűlésnek mintegy 400 tárgya lesz, de alig van e tárgyak között olyan, a mit a megyebizottság t. tagjai nagyobb figyelemre méltatnának s így ez a közgyűlés egyike lesz a legcsendesebbeknek.

* **Kitüntetett gymnáziumi igazgató.** Ő Felsője *Ávéd* Jakónek a gyulafehérvári római katolikus főgymnázium igazgatójának a tanügy terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozta.

* **Jóváhagyott eladás.** A m. kir. belügyminiszter a Sztaroveszky-féle alapítványi földbirtoknak 40,400 forintért való eladását jóváhagyta.

* **Muszáj halászni!** A mult év folyamán alakult meg a halásztársulat a Körözs folyó Naggyárad város keleti határától Körös-Ladányig terjedő szakaszon levő halászati jogtulajdonosok között s a megyei közgyűlés pártolólággal terjesztette föl a halásztársulat alapszabálytervezetét a m. kir. belügyminiszterhez. A halásztársulat megalakulása ellen a naggyárad i. sz. káptalan mint érdekelt fél kifogással élt, illetőleg saját magát, minthogy érdeke ellen van a társulatban való részvétel, abból kihagyatni kérte. A m. kir. belügyminiszter Biharvármegye alispánjához intézett leiratában tudatja, hogy a halásztársulat alapszabályait jóváhagyta, a naggyárad i. sz. káptalan kifogásait pedig elutasítja. Tehát halászni muszáj mindenkinek, legyen az egy testület, vagy magán ember, a kinek birtoka Naggyáradtól Körös-Ladányig érintkezik a Körözs folyóval. Az alapszabálytervezetben meg van határozva az is, hogy mikor lehet galóczát, meg lepény halat fogni, de az, hogy egy testület miként élveze ezen jogát, arra nem tud kádenziát. Véleményünk szerint sokkal fontosabb a Körözs folyómedernek a *telegdi salaktól* való megóvása, mint akár 3 tuczat halásztársulat a Körözs folyón Vaskóhtól-Szarvasig. Hanem ez már sokkal nehezebb munka, mint egy halásztársulat alakítása.

* **Betörés a postára.** Tegnap ily című hírukra nézve felkérte a rendőrség által annak kijelentésére, miként a rendőrségnek az esetről van ugyan tudomása, azonban az ügyet megvizsgálta s úgy találta, hogy büntényről szó sincs, erre mutat az is, hogy daczára a hónap, a kérdéses ablak közelében lábnyom sincs s így a rendőrség azt hiszi, hogy az ablakon a sérelmet vagy kövel, vagy parittyával okozták.

* **Felhívás.** Vörösmarty Mihály 100 éves évfordulójára (1900. decz. 1.) a székesfehérvári Vörösmarty-Kör a magyar költők királyának leveleit akarja összegyűjteni és kiadni. Minthogy a nagy embereket egészen közel szemünk elé állítja azoknak baráti bizalomból eredő levelezése, azért Vörösmarty levelezéseinek gyűjteménye is irodalmilag értékes és érdekes forrásmunka leszen. A szakember tudja, hogy mily nehéz dolog az országban elszórt, legtöbbször kegyelettel őrzött ilyenemű leveleknek összegyűjtése. A Vörösmarty-Kör választmánya éppen ezért tisztelettel kéri, hogy nehéz munkájában a kegyeletes kezek, továbbá a szakfőriak, valamint a könyvtárak igazgatóságai a hazafias ügy iránt való lelkes buzgalomból vállvetve segítségére lenni szíveskedjenek. Minden legkisebb (eredeti vagy másolt) levélkét is, vagy arra vonatkozó utasítást köszönettel fo-

gad a választmány s kéri, hogy a küldemények a Vörösmarty-Kör titkárához, Czapáry László főgymn. tanárhoz, küldessenek. Székes-Fehérvárott, 1900. febr. 28. Hazafias tisztelettel a *székesfehérvári Vörösmarty-Kör választmánya*.

* **A vendéglátás köszönete.** B. I. naggyárad lakosnál szolgált egy *Csuka* Zsuzsa nevű cselédleány, a ki a mult napokban elment volt gazdájához s pár napra tőle szállást kért, a mit meg is kapott. A leány úgy hálálta meg a vendéglátást, hogy feltörte urnője szekrényeit s abból ruhaneműt lopott s ezen felül még ugyanazon udvarban lakó nőtől *Hőnig* Józsefnőtől lopott ruhaneműt s azokkal megszökött. A kolozsvári rendőrség azonban elfogta a szökevénynt s tegnap haza szállította Váradra. A leányt átadták az ügyészségnek.

* **Kirabolt plebánia.** Vakmerő rablási eset tartja izgalomban Perjámos község lakosait, melyet az ottani plebános lakásán követtek el. Mint levelezőnk írja e hó 5-én éjjel a perjámosi róm. kath. plebánia udvarára álarozos rablók hatoltak be s kifeszítették az udvarra nyíló ablakot s azon át behatoltak a szobába. Három álarozos rabló ment be a szobába s ezek a szomszéd szobában alvó Prachtheuser György plebánost megkötözték, aztán feltörték az összes szekrényeket, a honnan nagyobb összegű pénzt és egyéb értéktárgyakat magukhoz véve, az ablakon keresztül elmenekültek. A rablók távozása után a megkötözött plebános zajt csapott, mire a felébredt cselédesség felszabadította. A cselédesség ezután a rablókat vette üldözőbe, de azoknak sikerült az éj sötétjében elmenekülni. A csendőrség megindította a nyomozást s alapos a gyanu, hogy a rablók a plebános kocsisával egyetértve, annak közreműködésével követtek el a vakmerő rablást.

* **Elhunyt iparos.** Az ipartestület elnökétől vettük a következő felhívást: Az ipartestület egyik buzgó tagját, néhai Gyagyovszky Maszlay Viktor lakatos iparost, életének delén ragadta ki közülünk a kérielhetlen halál, mint iparos fáradhatatlan, törekvő a munkának valódi embere volt, mint polgár általánosan közbecsült, mint volt testületi előjáró buzgón közreműködött az ipar fejlesztése, az iparosság közjólétének előmozdítására. Hézagot hagyott maga után, közbecsülésünk, tiszteletünk és szeretetünket viszi magával sirjába. Temetése folyó hó 10-én szombaton délután fél négy órakor Uri-utca 684. számú házából fog kiindulni. Ezen utolsó tiszteletgyűlésnél való megjelenésre az ipartestület összes iparos polgárait tisztelettel felkérem. *Bertsey* György ipartestületi elnök.

* **Gyilkos suhanczok.** A katonai sorozásnak egyik nevezetes részét az képezi, hogy a sorozás alá került legények a sorozás után rendszerint leisszák magukat. Bánatában iszik az, aki bent maradt katonának, örömeben pedig az, ki megszabadul. Ennek a szokásnak hódoltak Banos János, Balázs Imre, Zámbo Mihály és Malecz András divényi legények is, a midőn az e hó 5-én megtartott sorozás után a feletti örömeben, hogy nem maradtak bent katonának, alaposan leitták magukat. Ily állapotban indultak hazafelé gyalogszerrel. Utközben az országuton találkoztak Schwartz Ábrahám házalóval, a ki balyujával a hátán ballagott az uton hazafelé. A négy részeg suhancz a házalót megállította és elkezdtek vele gorombáskodni. Schwartz ki akart térni előlük, de ezek utját állták és lerántották a balyuját. Schwartz e durvaság miatt összeszidta a suhanczokat, mire Banos odaszólt Balázs Imrének: »Szurd le a zsidót!« Balásznak sem kellett kétszer mondani, mert előrántotta bicskáját s azt Schwartznak a mellébe döfte. Erre az öreg ember megtántorodott, de még volt annyi ereje, hogy szintén kirántotta a bicskáját, de ekkor a többiek nekiesetek s a szegény öreg embert úgy összeszurkálták, hogy eszméletlen állapotban terült el az országuton. Erre a négy suhancz, úgy látszik, kijózanodott, mert ahányan voltak, annyifelé szaladtak. Nemsokára azután egy csendőrfőnök ért a helyszínre, kik szintén a sorozásról tértek haza. Ezek találták meg Schwartzot, akit beszállítottak a községbe, hol

rövid időre magához tért s ekkor megnevezte gyilkosait, a kiket a csendőrségnek sikerült másnap elfogni. Schwartzt gyógykezelés alá vették, de sérülései oly súlyosak voltak, hogy másnap belehalt sebeibe. A szerencsétlen áldozat több apró gyermeket hagyott maga után.

* **Összetörte a gép.** Bihar-Diószegen — mint nekünk írják — van egy Petrányi-féle gőzberendezésű olajmalom, melyet egy a község, valamint a környék lakosai így bójt idején nagy mértékben vesznek igénybe. Ungi Károlyné odaváló lakos is ott volt a malomban. Letűlt egy kőpadra, a mely mögött nyílás volt, hol a gép korongján lévő nagy kerék forgott. A malom hiányos berendezése következtében az összes géprészek szabadon állanak működés közben, s ennek tulajdonítható, hogy Ungi Károlynét egy lecsuszott gépszij ruhájánál fogja berántotta a gép közé, s a működésben lévő kerekek a szegény asszonyt darabokra szaggatták. A mint a szerencsétlenséget észrevették, rögtön megállították a gépet, de már ekkor Unginé darabokra volt tépve. A szerencsétlenül járt özvegyasszony négy kis árva gyermeket hagyott maga után. A csendőrség az esetből kifolyólag Petrányit feljelentette a bíróságnak, egy szintén az előjárás ellen is megindították a vizsgálatot.

* **Elfogott rablógyilkos.** A határ őrvideknek egy retteget gonosztevőjét sikerült a napokban ártalmatlanná tenni a titeli rendőrségnek. Kovacsevics Izsáknak hívják a gonosztevőt, a ki hosszabb idő óta valóságos réme volt a csajkási kerületnek. Több rablás és gyilkossági eset nyomja a lelkét, s ezek miatt állandó hajszát rendeztek ellene. A múlt hónapban végre sikerült törbe csalni és elfogták, de a városháza épületéből, a hová elzárták, még azon éjjel megszökött és folytatta tovább is a rablásokat, a míg e hó 5-én erős küzdelem után ismét ártalmatlanná tették. A gonosztevő elfogatásáról levelezőnk az alábbi részleteket közli. E hó 5-én Popor János titeli rendőr czirkálás közben ráismert Kovacsevicsre, a kit rögtön el is akart fogni. Kovacsevics amint szemben találta magát a rendőrrel, kikapta annak kezéből szuronyát s azzal Popor rendőrnek kiszúrta az egyik szemét és fejére több súlyos vágást mért. A dulakodás közben több rendőr érkezett Popor segítségére. Ezeknek sikerült aztán a gonosztevőt ártalmatlanná tenni, a kit erősen megvasalva, előbb a városházához, onnan pedig beszállították az újvidéki kir. ügyészség börtönébe. Popor rendőrt súlyosan sérülve beszállították a titeli kórházba, hol élet halál közt lebeg.

IRODALOM.

Felhívás Vörösmarty Mihály jubiláris ünnepelésére.

Vettük a székesfehérvári Irodalmi Kör következő lelkes hangu meghívását:

Vörösmarty Mihály születésének százéves fordulója (1900. évi deczember hó elseje) közeledik. Száz esztendeje, hogy dobogni kezdett a haza szenvedéseit mélyen érző nagy szív!

Nem vitatjuk, hogy legalább is hányadrendű legyen azon írónk, ki az utódok elismerésére méltó igényt tarthat; de azt tudjuk, hogy az elsők között is elsőnek, Vörösmartynek emléke tőlünk az alkalom kiválósága miatt is a legméltóbb ünnepelést követeli.

Vörösmartynek sokkal tartozunk, mert a míg ifjkorában az ősi dicsőség ragyogó képeivel vigasztalt, addig férfikorában nemzeti hitvallásunk egyedül boldogító: »Hazádnak rendületlenül légy hűve oh magyar!« tanította remélni a hazafiai százados fájdaimak közt aggódo magyart. Vörösmarty kifogyhatatlan költői ere és nemes izlése a nemzeti szellem megdicsőülését és a klasszikus versforma művészetét csodás sikerrel egyesítette; teremtő lelke a megújított magyar nyelvet fényes diadalra segítette, mert nyelvünk legnagyobb mestere úgy

énekelt, miként még magyar lant nem zengett soha!

A székesfehérvári Vörösmarty-Kör 32 éves fennállása óta koszosra költőknek nemcsak névét hordozta, hanem a költő emlékére évenként rendezett felolvasó ünnepélyein érdemeit is méltatta. Ezen hagyományos kötelesség tudata lelkesíti és bátorítja a Vörösmarty-Kört a fontosabb említett országos ünnepelés eszméjének létesítésében. A hazafiság és nemzetiség nagy költőjét megillető országos ünnepet a Kör a Nagyközönség szíves közreműködésével 1900. évi deczember hó elsején akarja megülni.

Hazafias üdvözléssel:

Székes-Fehérvárott, 1899. évi szept. 3-án.
Gróf Zichy Jenő, Vértessy József,
a Vörösmarty-Kör elnöke. a Vörösmarty-Körigazgatója.

Dr. Czapáry László,
a Vörösmarty-Kör titkára.

Az ünnepély eddig tervezett és a beérkezett ajánlatok szerint módosuló sorrendjének főbb mozzanatai:

I. Kivonulás — a déli vasut rendes reggeli gyorsvonataival, melyek úgy Budapest, mint Székesfehérvár felől csaknem egy időben érkeznek — Kápolnás-Nyékre Vörösmarty Mihály szülőházának méltó emléktáblával való megjelölése végett. Rövid alkalmi beszéd.

II. Külön vonaton utazás Székesfehérvárra, hol d. e. 10 órakor a székesegyházban nagy mise lesz, melyen valószínűleg még az emléktábla leleplezésénél jelenlevők is megjelenhetnek.

III. D. e. 11 órakor irodalmi ünnepély a megyeház nagy termében, melynek tervezett műsora a következő:

1. Megnyitó beszéd.
2. Emlékbeszéd.
3. Alkalmi költemény (Óda, vagy Vörösmartytól szavaltat).
4. Vörösmarty levelezése. (Ismertetés.)
5. Záró beszéd.

IV. Vonulás a költő szobra elé: ennek megkoszoruzása. Magasztaló beszéd. — Szózat, ének-kar és honvéd-zenekar vezetésével éneklő a nagyközönség

V. Diszbeled a vendégek tiszteletére 2 órakor a »Magyar Király« termeiben.

VI. Diszélőadás a városi színházban esti 7 órakor.

VII. Diszvacsoara a vendégek tiszteletére esti 10 órakor a »Magyar Király« termeiben.

A meghívott vendégek szállásáról a választmány gondoskodik.

Arménia. Magyar-örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos Szongott Kristóf. Március. Szamosújvár. Todorán Endre »Auróra« könyvnyomdája. Az új füzet első lapját Verzereskul Oxendius, a halhatatlan emlékü örmény püspök arcképe díszesíti, egykoru festmény után. M. A. érdekes cikket közöl »Örményország függetlenségének utolsó menedékhelye« czímen egy angol könyv után (Zeitun, by Avedis Nazarbeck, editor of the Hund-sak. The Contemporary Review. London. u. 364. melyben az 1895-iki zeituni örmény-török csatáról szól. Dr. Petrubány Lukács Szebeosz püspök, VII. sz. történetirőrl emlékezik, Csobánán Árság egy szép örmény regét közöl. A füzet legértékesebb cikke kétségkívül Szamosújvár monografiájának tizenhetedik folytatása a tudós lelkes szerkesztő tollából, mely a fenn- dicért püspök működését, apostoli tevékenységét vázolja. A következő sorokban már némi túlzást találunk, de sok igazságot is. Sz. Isván óta számtalan kiváló egyházi személyt mutat fel a magyar egyház, de azok közül egy sem tett a róm. kath. egyháznak olyan örökbecsű szolgálatot, mint Verzereskul: ez egy népet térített meg. Pedig nem könnyen ment az emberföltötti munka. És ő a nélkül, hogy számba vette volna a majdnem legyőzhetetlen akadályokat, vagy csak ügyet vetett volna kinteljes napokra — eltűrte a szenvedéseket. Egy ízben meg is kövezték úgy mint Isten kiváló vértanuját, és még sem állott meg féluton: lakadatlanul hirdette, a meggyőződés hangján az igaz egyház tanait . . . míg végre legna-

gyobb öröme, a püspök, a papság, a tisztviselés, az egész nép megtért. E nép az, melyet azóta Erdély róm. kath. püspökei nem egyszer a katholicizmus virágjának — flos catholicitatis — neveztek el. Erdekes a kiváló főpap szereplése a Rákóczy-mozgalomban; béke követnek ment el a nagy fejedelemhez, ki maga szintén a legbuzgóbb katolikus volt, de persze hasztalan. Akkortájt csak a kard dönthetett, annyira elkeseredtek a kedélyek s oly ellentétek kerültek fölszínre. Egyházi, keresztény ér- zületének lett áldozata a lángbuzgalmu főpap: kapzsi rokonai megmérgezték, midőn 1715-ben népe érdekében Bécsben járt. Valóban meg- érdemli, hogy szoborképen ékesítse Szamos- újvár főterét. — A kisebb közlemények szintén sok érdekes dolgot tartalmaznak. Jól esett olvasnunk, hogy az Arménia Erdély püspökéről a legnagyobb elismerés hangján beszél. Minden- kitől megérdemli ugyan ezt az apostoli fő- pásztor, de legjobban híveitől, kiknek mindenét oly csudás szeretettel áldozza. A kitünő szemle ára egész évre 8 korona. A legmelegebben ajánljuk.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradai vádtanács új elnöke.

Bige Gyula bírónak táblabíróvá történt kinevezésével megüresedett a vádtanács elnöksége a tör- vényszéken. Erre a rendkívül fontos állásra a tábla elnöke **Kurovsky** Ferencz törvényszéki bírót nevezte ki erre az évre. Kurovskyban a vádtanács kiváló elnököt nyert.

Ügyészi megbizottak. Az igazságügy- miniszter **Szányi** János nagyváradai joggyakor- nokot és dr. **Bozóky** Géza belényesi kir. köz- jegyzőt helyettesít a nagyváradai ügyészség kerü- letébe ügyészi megbizottakul kirendelte.

Az elsikkasztott butorok. **Klein** Li- pót nagyváradai lakossal a múlt év elején meg- esett az a szomorú eset, hogy a végrehajtó megjelent a házában s a butorait tartozásaiba lefoglalta. Klein a tartozást később sem ren- dezte s így aztán annak rendje és módja sze- rint az árverést is kitűzték az ingóságokra, sőt azokat el is akarták árverelni. Hanem egy nagy baj volt ezzel, amiért az árverést nem lehetett megtartani, hogy a butorok nagy része az ár- veréskor nem volt már meg, azokat Klein el- adta.

Ezért Klein a törvényszék elé került teg- nap s a törvényszék, figyelemmel az enyhítő kör- lülményekre, Kleint nyolcz napi fogházbüntetésre ítélte.

Az orgazda büntetése. A múlt nyá- ron dr. M. L. nagyváradai ügyvédnél szolgált egy cseléd leány, a ki a midőn gazdája egy alkalommal nem volt odahaza, egy nagy ér- tékű ékszert ellopott s azt haza vitte az anyjához.

Mikor a káros ügyvéd a lopást észrevette, az esetet bejelentette a rendőrségnek s a nyomozás megindult. A gyanu azonnal a cseléd- leányra irányult, az azonban tagadott, hanem a házkutatáskor meglelték az ékszert az anyjánál.

Az ügyvéd, amint kára megtérült pana- szát a leány ellen visszavonta, hanem azért a dolog ezzel még nem nyert végbefejezést, hanem tovább folyt a leány anyja ellen, a ki orgazdasággal lett vádolva.

A vizsgálat azóta folyt. Az ügyvéd hiába bocsátott meg a leányt, mert az azóta ismét csak lopott s így habár nem is azért, de az új lopásért mégis csak el lesz ítélve, az anya felett pedig tegnap ítélkezett a törvényszék.

A törvényszék a bűnösséget az anyjára **Czirják** Sándornéra megállapította s ezért **egy havi** fogházra ítélte.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

- 3549 Martyn Éva — Marzse Juon.
3607 Pantye Vaszalina — Pantye Györgyné
3614 Borza Györgyné — Markás Mihály.
3615 Cseri Paraszka — Pallady Győző.

Előadó: *Lekóczy Lajos.*

- 2219 Lizou Mátyásné és t. — Simó Mihály és neje.
2220 Szabó Ferencz és társa — özv. Szabó Mihályné.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

- 3444 Lederer Márton — Zichy József gr.
519 Péterfy Antal — Péter András.
520 Alsó-ausztriai leszámítoló társ. — Reich
534 Styr György — Styr Flora.
589 Friedmann testvérek — dr. Bakonyi Samu.
5 Róth Henrik — Isztin Lázár.
7 I. Magy. általános bizt. társaság — Barcsay Kálmán.
8 Auersperg Fer. József — Bienenstock Sándor.
100 Fisch Ignác — Glück Henrik.
568 Debreczeni ipar és ker. bank — Csanády Ferencz.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 4983 Kolcze Mitru emberölés.
5011 Bereák József zsarolás.
5034 Szőke Balázs lopás.
5069 Molnár Juliánna becsületsértés.
5075 Szekecsán Jánosné lopás.
820 Pável Flora gyilkosság.
501 Kotro Juliánna tűzvész okozás.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas.*

- 3337 Műnich József — Szabó Juliánna.
3389 Pluhár Mihály — Csicsely Judith.
3448 Fülöp Margit — Ujvárosi Imre.
4551 Szabó Gábor — Kádár Zsófia.
3552 Serdült Sándor — Jakab Zsuzsánna.
3603 Debreczeni Juliánna.
195 Cseke Mihály — Bagdi Erzsébet.

SZINHÁZ.

Pör a Fehér Csikó miatt. *Fekete* Ignác bécsi ügyvéd ügyfele *Blumenthal* és *Kadelburg* bécsi vigjáték írók nevében pört indított *Bölöny* József, a kolozsvári »Nemzeti Színház« intendánsa ellen bizonyos tantiemek erejéig. A pörnek igen érdekes előzménye van.

A mult nagyváradi szini szezonban ugyanis Bölönyi intendáns előadatta *Blumenthal* és *Kadelburg* ismeretes »*Zum weissen Rössel*« című vigjátékát, melyet a magyar szinpadok »Arany kakas« czímen adnak. A nagyváradi előadásra azonban nem a már általánosan használt magyar fordítást, hanem egészen egy új fordítást használták. *Follinus* Aurél igazgató ugyanis a darabot újra fordította magyarra s megtartotta az eredeti címet is, »A Fehér Csikó« címet.

A szerző most *Fekete* Ignác bécsi ügyvéd által a szerzői jog megsértése czímen pört indított Bölönyi intendáns ellen s megbizta az adatok beszerzésével *Mihelfi* Adolf nagyváradi ügyvédet, a ki már véleményt is kért a rendőri hatóságtól a színház bruttó bevétele iránt. A többi adatok beszerzése azonban szerfölött nagy nehézséggel jár, mivel azok legnagyobb részt elpusztultak. Így pl. egyetlen szinlap sem található sehol. A helybeli lapok közül egyetlen lap a »Tiszántul« közölte abban az időben a pörös szindarab szin-

lapját s egyedül hozott »A Fehér Csikó« premiérjéről részletes tudósítást. Csakhogy e lapokból egyetlen bekötött példány létezik szerkesztőségünk könyvtárában. Valószínű tehát, hogy e lapokban közzétett szinlap és kritika közjeggzőleg hitelesített másolata fog még a bíróság elé kerülni.

A pör fejleményeit szinügyi körökben nagy érdeklődéssel várják.

Nevezett »Fehér Csikóról« a következő közlemények van a »Tiszántul« szeptemberi számában:

2 drb. szinlap közlés.
Egy színházi hír a premierről.
Kritika a »Fehér Csikóról.«
Horváth Paula bucsu fellépte a »Fehér Csikó« Szikra fogadósné szerepében.

»A Fehér Csikó« szerzői úgy látszik, hogy a régi magyar betyárvilágot maguk elé képzelve azt hiszik, hogy nálunk irodalmi lókötés is létezik.

Keglevich és az egyetemi ifjuság. Az egyetemi ifjuság márczius 15-én matinéit rendez az Ujvárosháza nagytermében és felkérték *Jászai Mari* *Fesztetich* igazgatóhoz utasította az ifjuság küldöttségét azzal, hogy ha *Fesztetich* megengedi, ő szívesen fellép. *Fesztetich* azonban azt kívánta, hogy *Jászai Mari* személyesen kérje tőle az engedélyt s miután ezt *Jászai Mari* természetesen nem tette meg, azt tanácsolta az ifjuságnak, hogy forduljanak *Keglevich* intendánsához. Az ifjuság távirati kérésére, San Rómából ma *Keglevich* ezt válaszolta: Sajnálatomra nem teljesíthetem kérésüket. Az ifjuság elkeseredése óriási. *Jászai Mari* levélben fogják üdvözölni.

REGÉNY-CSARNOK.

TUDÓS ÉS APA.

Írta: *Julius.*

4.

... Amitől reszketett, bekövetkezett. Atyja értesült, hogy leánya letérven a helyes utról a bűn karjába veté magát. A hír hallatára tépő, kínzó fájdalom járta át a tudós valóját. Az ő szép, okos Olgája nem tehetett ilyet. Nem! ez hihetetlen. Mégis szörnyű kételyek támadtak lelkében. Rettenetes elhatározásokkal jelent meg az éjjeli kávéházban, hol leánya ledér társnői, s vig czimborák környezetében tölté dévalyon az éjet. Magasra tartván a gyöngyöz édes mérget, a pezsgőtől és érzelmektől ittason kiáltá:

— Éljen az élet!

Szegény apa! Törzsürásnál gyilkosabb volt ez szívenek. Olyan érzelem szállta meg mint mikor a vak látni kezd, felháborodva az észlelteken kívánja, bár vak maradt volna. Pokolinak tetszett a fény, melyet a gáz terjesztett, ördögöknek a jelenlevők. Közöttük leánya merész öltözetben, felfegyverkezve kaczer mondatokkal, messze lefölvén társnőit a duhaj-ságban. Kezében pezsgős pohár, ujjai közt cigaretté, pajzán kaczejjal csap egy mámoros, szundikáló kadét vállára:

— Ne aludj majom!

Kinek e megtisztelő nyilatkozat szólt, ijedten rezzent föl, dadogva rebegte:

— Bo... csá... nat, boc... ánat — többet nem szólhatott, mert figyelmét más körülmény ragadta meg.

A szánalomra méltó apa az utolsó jelenetnél elvesztvén uralmát, mint örült robant gyermeke felé.

Megragadta a hófehér, puha kart, a fájdalomtól csukló hangon ennyit birt mondani:

— Leány!... Kifejezett ez mindent:

szemrehányást, düht, irtóztató fájdalmat. Tekintetéből olvasható volt:

— Mit keressz itt?!

A kadét orvost keresett, a bolondok házából kiszabadulnak gondolá a pápaszemes, rettenetes vonásu, dult arczu tudóst, ki megrontá a kompánia jókedvét, mert egyszerre csend lett! mély csend, csak egy sikoly meg egy zuhanás zavarták azt meg.

Egy pohár hidegvizet öntött rá az apa! Azonnal akart felvilágosítást hallani.

— Beszélj! Mit keressz itt? Vonásai eltorzultak, ere kidagadt halantékán, ordított emberfelettimódon.

... Olga, midőn meggyőződött, hogy udvarló a bátrak és hősök, kik életüket ígérték egy csókjáért, fizetvén, egy-két kíváncsi kivételével elsompolyogtak, mosolyogni kezdett. Azzal az észvesztő, bájos mosolylyal, melylyel legnagyobb hódításait aratta: apját akarta elbűvölni, megtántoritani. Hangja csengett hízlegőn, lágyan:

— Ne dühösködj papa!

— Utoljára kérdem, mit keressz itt?

— Érdekes! Hiszen színész vagyok.

— Hát annak az öngyilkos tisztnek miféle szerepe volt a te életedben? A világ tele van vele. A helyi lapok hasábotkat zengedeztek róla.

— Ejnye papa ne légy háládatlan, hát, mikor a te műveidről...

— Leány ne ingerelj! Azt akarom tudni, mi köze volt hozzád annak a tisztnek?

— Csillapodj papa, mindent elmondok.

— Ugy, hát van mit elmondanod? — tört ki a tudósból a gunyos szemrehányás.

— Ejnye papa! igazán furcsa vagy. Előbb rám rivalsz, hogy beszéljek, most, hogy gyónni akarok...

Ez kellett még a tudósnak: a gyónást hallani. Az éleny nem táplálja jobban a tüzet, mint ez az ő haragját. Dühében és kétségbeesésében összetütközésbe jött önmagával, tüvöltő hangon hallatá:

— Leány, gondold az Istenre!

— Kire papa? ... Ha jól emlékezem, nem mutattál be eddig neki...

... Ez volt a legerősebb ostorcsapás, mely csak érthette az atyát. Leánya szemébe vágta tévesztett nevelését...

Székbe rogyott. Ajka tajtékzott a dühtől. Leánya megrémült, segítségére siette. Az megérezte közeledtét. Hangja suttogássá vált a kimerültségtől, de erélyt és határozottságot árukt el:

— Takarodj előlem! Átkom kísérjen utadon.

... Olga felsikoltott. Tehát atyja megátkozta. Felkapta könnyű felöltőjét, mintha furiák üldözték volna, szaladt ki a sötét éjszakába...

(Folyt köv.)

TAVIRATOK

A Theatre Francaise égése.

Páris, márcz. 9. Páris legnagyobb színházának égéséről borzasztó adatokat irnak Párisból. A tüzet 12 óra után néhány percczel vették észre. A művészi személyzet *Racisse* Bajazetjának főpróbáját tartotta, mikor iszonyu dördülés hallatszott, melyre az egész személyzet elmenekült úgy, hogy csupán *Henriot* színész esett a lángok martalékává. A tűzoltóság a legnagyobb erőfeszítést fejtette ki, hogy a színház műremekeit megmentse, a képeket, gobelineket a falakról letépték, a szobrok közül némelyeket csak darabokban tudtak megmenteni. Az oltási munkálatokat nehezítette azon körülmény, hogy csaknem fél óra telt el, míg a víztömlőket működésbe tudták hozni. Két óra után némileg lokalizálták a tüzet annyira, hogy a szomszéd épületek meggyuladásától nem lehetett tartani, de a színház teljesen megsemmisült. A tűz a szinpadon ütött ki, még pedig az által keletkezett, hogy a vil-

lamos túlfeszültség miatt a drótvetékek megolvadtak s a tüzes anyag rácspegett a kuliszszákra. Szakértők állítása szerint, ha a vasfüggőnyt lebocsajtották volna, a tűz pusztítása sokkal kisebb mértékű lett volna, a személyzet azonban nagyon természetesen a menekülésre gondolt első sorban.

Páris, márcz. 9. A Theatre français előtt egész este óriási néptömeg járt-kelt, a melyet a rendőrség és katonaság kordonnal zárt el a leégett színházról. A színház előtt óvatosságból két tüzi fecskendőt hagytak vissza, a melyek egész éjjel működtek. *Claretie* igazgató este 9 órakor összegyűjtötte a színház egész személyzetét az első kerület polgármesteri hivatalában, a hol azt a két gépészt, a kik a színházban voltak s a kik azt mondták, hogy a tűz a színpad alatt keletkezett, kihallgatták. A vizsgálatnak azonban nem volt pozitív eredménye. A katasztrófa okáról különféle híresztelések vannak forgalomban. Az a hír, hogy színházat felgyújtották, éppenséggel nem nyer megerősítést. Azt a jelentést, hogy a színház összes műtárgyait és irattárát sikerült megmenteni, megerősítik.

A kherzoni gyermekholttestek.

Kherzon, március 8. Abban a házban, melyben az eddigi jelentések szerint hat bebalzsamozott gyermekholttestet találtak, újabban még két gyermekholttestre akadtak. A leirtóztatott háztulajdonos tagadja bűnösségét. Különféle jelek arra vallanak, hogy büntetést csak nemrég követeltetett el.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. márcz. hó 6-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.—13.40. Kétszeres buza 11.—10.40. Rozs 10.60—10.20. Arpa 10.20—9.80. Zab 9.60—9.—. Tengeri: 9.60—9.40. Borsó 28.—. Lencse 32.—. Bab 13.—. Köleskása 24.—. Burgonya 5.10. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyelisz 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.—, szalma —.90 Szalonna 96.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus 96.—, üntött gyertya 90.—, Lámpaolaj —86. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —80. Pálinka —64, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.44, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 43.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40,

puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 54, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi március hó 6-ról. Tiszta buza körülbelül 500 hltr, kétszeres buza 120 hltr, rozs 220 hltr, arpa 90 hltr, zab 170 hltr, tengeri 320 hltr, burgonya 280 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 45 drb, félhizott 90, sovány 130, süldő 220, malac: 400, hizott marha 12, jármás ökör 280 fejős tehén 180, borju 160, bivaly 10, juh és kecske 45, ló 320.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, március 9.	
Buza októberre	7.72
Buza áprilisra	7.48
Uj tengeri	5.15
Rozs okt.	6.28
Zab okt.	4.92
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, március 9.	
Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	375.70
Magyar hitel	378.—
Allamvasút	328.—
Rimamurányi	813.—
Magyar jelzálog	233.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. március 9-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	98.50
Magyar koronajárdék	93.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	100.75
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Italméresi jog megváltási kötvény	98.60
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	163.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.75
Osztrák járdék papírban	99.—
Osztrák járdék ezüstben	99.—
Osztrák járdék aranyban	98.75
Osztrák korona járdék	99.—
Osztrák államsorsjegyek	137.—
Osztrák magyar bankrészvény	17.80
Magyar hitelbankrészvény	746.—
Osztrák hitelintézet részvény	751.40
Párisi vista	96.30
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.35
London vista	242.70
20 márkás arany	23.65

SZERKESZTOI POSTA.

V.-Velence. Bőjtben nincs táncz.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala.

4211.—1900. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint elsőfokú iparhatóság részéről közhírré tétetik, hogy a Gazdasági és Iparbank kézi zálogüzletében — Nagyvárad, Fő-utca, Weiszlovits-ház — **1900. évi március hó 24-ik napján, reggel 8 óratól** kezdődőleg nyilvános árverés fog tartatni, melyen 123 darab zálogtárgy fog árverés alá kerülni. Az iparhatóság részéről a felügyeletet az 1884. évi 14. t.-cz. 4. §-a értelmében, Kápolnay Gyula rendőrbiztos fogja teljesíteni.

Az elzálogosítók ezen árverésről azon figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá bocsátandó tárgyak tételszámai, úgy a rendőrkapitányi hivatal, mint a zálogüzlet helyiségének ajtaján kifüggesztett jegyzékből meg tudhatók.

Nagyvárad, 1900. évi március 7.

Rimler Károly,
rendőrfőkapitány.

Hirdetmény.

A nagyváradai I. sz. püspökségi uradalom tulajdonát képező s a Nagyvárad-Belényes-Vaskóhi vasut magyar-gyepesi állomás rakodóján 1901. január 1-től 1903. december 31-ig raktározandott tűzifa készletből az uradalmi erdőhivatal által eladásra kijelölt mennyiség vételére és a raktározott tűzifakészletből uradalom rendeleteire, szükségletének Nagyváradon házhoz való szállítási vállalatra: zárt ajánlati eljárás hirdetetik.

Felhivatnak vállalkozók, hogy 4000 korona bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat **1900. évi ápril hó 2-án délután 11 óráig** Nagyváradon, Fő-utca 18. szám alatt levő uradalmi erdőhivatalnál nyujtsák be. A részletes szerződési feltételek ugyanott megtekinthetők, valamint az üzletre vonatkozó felvilágosítás is megszerezhető.

Ajánlattevő köteles ajánlatának benyújtása alkalmával a részletes feltételeket aláírni és ajánlatának elfogadása esetén értesítéstől vett 8 nap alatt bánatpénzének elvesztése feltétele mellett, a szerződést aláírni.

Uradalom fentartja magának a jogát, hogy az ajánlatok bármelyikét szabadon választhassa.

Nagyvárad, 1900.

Urad. erdőhivatal.

NEM HULL A HAJ NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfű-kivonat, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXICÁTOR

1 üveg ára 2. kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszertárakban és mindennemű illat- és pipereczikk-kereskedésben.

Főraktár: Török József gyógyszertára, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: Góth Gyula, illat- és pipereczikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár, Fő-tér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és széjalküldési raktára

DOBÉ NÁNDOR

uri, női és színházi fodrász
Budapest, Nefelejts-utca 27.

Nyomatott a Szent-László nyomdában Nagyváradon.